

Námsmarkmið

5.1 Þekkið helstu sál- félagslegar kenningar um þroska bana.

5.2 Geta útskýrt helstu kenningalegu nálganir s.s. lundafarskenningar, viskerfis-kenningar og seglukenningar.

5.3 Þekkja helstu þroskaverkenis barna.

5.4 Geta samþætt aðferðir til að skipuleggja mat á vexti barns og ná árangri í að styðja barn með hliðsjón af þroska og til að hvetja til þroska.

5.5 Getur skipulagt hjúkrun í samræmi við þroska barns og þekkja áhættur af aðferðum fyrir þroska barns.

5.6 Geta lagt skipulegt mat á þroska veiks barns.

5.7 Notar viðeigandi þroskamát til að undirbúa hjúkrun.

15.1 Geta sett skilning barns í samhengi þroska þess.

15.2 Geta útskýrt veikindi, áhrif þeirra og möguleg viðbrögð barna og foreldra barna við þeim.

15.3 Geta séð fyrir og lýst aðlögun barns að sjúkrahúsvist.

15.4 Geta beitt meigináherslum í barnamiðaðri fjölskylduhjúkrun til að skoða og meta sjúkrahúsumhverfi barns

15.5 þekkja hjúkrunaraðferðir til að draga úr álagi af völdum sjúkrahúslegu á barn og fjölskyldu þess.

15.6 þekkja hvaða áhrif viðvera fjölskyldu/foreldra hefur á val á aðferðum við að undirbúa barn

Námsmarkmið (cont)

15.6 þekkja hjúkrunaraðferðir til að draga úr álagi af völdum sjúkrahúslegu á barn og fjölskyldu þess.

15.7 þekkja gagnsemi leiðbeiningar og kennsluaðferða til að sinna fjölskyldu barns

Þroski og aðlögun

ZURLINDEN líkanið

ÁLAGSÞÆTTIR

Meiðsli, áverki, líkamleg óþægindi

Aðskilnaður - Einangrun

Hið óþekkt

Óvissan um takmörk og væntingar

Missir á stjórn og yfirráðum

JAFNVÆGISÞÆTTIR Byggt á krískenningu

Skynjun og skilningur: Tekur til líkamlegra og andlegra hæfileika til áttunar og til að meðtaka og skilja sjálfan sig, aðra og umhverfið.

Stuðningur og samhljálpi:

Aðlögunarhæfni

ALDUR OG ÞROSKI

Aldur - er aðeins til viðmiðunar

Þroski	Líkamlegur, vitsmunalegur, félags, andlegur, persónu og menningabundin
--------	--

Upplifun/skynjun barnsins

Skynjunarhæfni - vitsmunahæfni

Heilbrigðis- og veikindahugmyndir

Sjálfshugmynd

Stjórnrot (locus of control)

Heilbrigðis/Veikindaskilningur:

Smábarn

Upplifun/skynjun barnsins (cont)

Aðskilnaður frá foreldrum er sérlega erfiður

Röskun á rútínu veldur óróa ofl.

Þekking myndast um ytri líkamshluta

Forskólabarn

Sér veikindi gjarnansem refsingu fyrir eitthvað

Skilningur á orsök og afleiðingu í frummótun

Þekking myndast um tilvist sýkla

Getur náð einhverri hugmyndum líffæri

Hræðsla við myrkríð og við að missa sjálfstjórn

Skólabörn

Þekki rorsök og afleiðingu – þó enn í mótun

Er byrjað að skilja virkni líkamans

Eldri skólabörn geta meðtekið útskýringar

Sársauki veldur áhyggjum

Líkamsmeiðsli algeng og hugsanir tengdar þeim

Unglingar

Er farin að skilja flókið eðli veikinda

Geta meðtekið marghliða orsaka og afleiðingasambönd

Þekkir staðsetningu og virkni helstu líffæra

Hefur	Missa stjórn, áhrif veikinda á áhyggjur
útlit, líkamsmýnd	

af:

SAMSKIPTALYKLAR

18. mán. - 7. ára

Veikindi orsakast af mannlegum athöfnum: Einblína á hér og nú frekar en á framtíðar atburði; notið myndir til stuðla að samskiptum/tjáskiptum; útskýring getur falið í sér nafn á algengum líkamshluta; leyfið eftirrennslan og skoðun á umhverfinu eða á tækjum sem notuð eru til meðferðar eða skoðunar.

7-10 ára

Upplifun/skynjun barnsins (cont)

Veikindi orsakast af sýklum: Byggið á þekkingu barnsins á líkamshlutum og notaðu grundvallar útskýringar á innri starfsemi líkamans; leyfðu barninu að taka þátt í aðgerðum í skoðun eða öðru með því að opna pakka; halda á áhöldum ofl.

11 ára - 18 ára

Veikindi orsakast af líkamlegum veikleika eða viðkvæmni: Hægt að nota flóknari myndir og lífeðlisfræði/ almennings-hugtök/orðaforða til útskýringar (þarf þó að kanna skilning). Hægt er að segja frá framtíðar horfum s.s. sjúkdóm/einkenni en umræða um núverandi áhrif veikinda er mikilvægust; leitið að skoðunum barns í lausn viðfangsefna.

Áfram

Sjálfsþugmynd

Efnislegt/lífeðlislegt sjálf (Physical self)

Líkamlegt sjálf (somatic self) hvað get ég gert...

Sjálfsmynd (self-image) hvernig lít ég út...

Persónulegt sjálf (Personal self)

Móralskt og siðferðislegt sjálf (moral and ethical self) - Hvað má ég vera og vil ég vera og gera

Stöðugleiki sjálfsins-sjálfsþugsjón (self stability) Hvernig tekst ég á við atburði/uppákomur og áföll...

Sjálfsþugsjón (ideal self) Hvað myndi ég vilja vera; er ég sá sem ég vil vera...

Áfram (cont)

Barnið þroskar sjálfsþugmynd með því að spegla sig í náunganum og býr sér til fyrirmyndir - þar eru foreldrar og aðrir fullorðnir í fyrirrúmi

Stjórnrot/heilbrigðisstjórnrot

Stjórnrot einstaklings er að hvaða marki einstaklingurinn telur sig ráða einhverju um útkomu eigin athafna eða undir stjórn utanaðkomandi afla og einnig hvort hann/hún telur þá viðráðanlega

innræn stjórnrot

útræn stjórnrot

Hegðun

Mótmæli

Öskur, grátur,

Læsir sig fast viðmóður/föður

Hafnar tilraunum til að hugga það

Örvænting

Leiði

Hljótt virðist vera búð að koma sér fyrir

Dregur sig í hlé, eða sýnir ósætti með hegðun

Grætur þegar foreldri kemur aftur

Afneitun

Mótmæli hjaðna eða engin viðbrögð vil endurkomu foreldra,

Virðist sáttur og ánægður með alla

Sýnir áhuga á umhverfinu

Myndar ekki nánd með fólki í kring

Þættir

ZURLINDEN-líkan

AÐÖGUNARHÆFNI (bjargir)

aðlögunarhegðun (coping)

skapferli/geðslag (temperament)

Þættir (cont)

viðkvæmni (vulnerability) t.d. fötlun, svefnmynstur

tjáskiptageta / innri hæfileiki s.s.

hugmyndaflug, leikgeta

sjálfsmönunargeta

ÁLAGSPÆTTIR

Hávaði Birta og sífellt breytilegt ljós Truflun á svefni og svefnmynstri

Hjúkrunaráherslur

Reglusemi

Persónulega þjónustu

Sársaukastjórnun

Tjáskipti - í samræmi við aldur og þroska

undirbúningur fyrir inngríp

tjáskipti við barn sem getur ekki tjáð sig

tjáskipti við barn sem er í svæfingu eða deyfingu - meðvitundaskert

Þættir í að styrkja viðnám barns og fjölskyldu

Veita umhyggju og stuðning

Leggja áherslu á að skapa jákvæðar og raunsæjar væntingar

Að stuðla að merkingabærri þátttöku barns og foreldra

Stuðla að félagslegri tengingu og sambönd við einstaklinga í umhverfinu

UNDIRBÚNINGUR UNDIR ÁLAG

Veita þekkingu og upplýsingar Auka skilning, skynjun og áttun

Skapa vettvang til skilnings og áttunar

Veita stuðning: félagslega, andlega og tilfinningalega

Leiðbeina og aðstoða barni við að ná stjórn á aðstæðum

Þættir (cont)

Streit- Desenzitation –(skipuleg uónæmun skyndeyfing), Behavioral and cognitive rehearsal (vitærn og hegðunarleg upprifjun), Modeling (líking), Distraction (hugardreifing)

ALMENNAR AÐFERÐIR

Slökun, jákvæð sjálfsafstaða, svörun, umbun, samningar, leikmeðferð

TAKA TILLIT TIL SÉRSTÖÐU BARNIS

Stig veikinda

Þroskl og vitsmunastig

Þjóðfélags saga

Áhugasvið og reynsluheimur

Zurlinden líkan: Jafnvægisþættir

ÁHERSLUR Í HJÚKRUN

Þroskaáhersla

Fjölskylduþroskahvetjandi

Fjölskyldumiðuð þjónusta

Normalisering

Samlögun (mainsteaming)

VANDI SEM VIÐ ER AÐ ETJA Í SAMFÉLAGINU

Fordómar – feluleikur

Hugtakaruglingur – fötlun - þroskahefting o.s.frv.

Aðskilnaðarárátta – stefna

Þekkingaskortur

ÁLAG VELDUR STREITU

Einkenni streitu:

Tilfinningaleg, líkamleg vitsmunaleg

Álag af Viðvarandi og/eða of mikið álag

völdum: án lausnar veldur kreppu

TAKA TILLIT TIL SÉRSTÖÐU BARNIS (cont)

Lífshögum (living conditions)

Lífsviðburðum (life events)

Uppákomum (daily hassle)

KREPPA

Tegund kreppu:

Þroska- eða þróunarkreppur

Atburðakreppur

Óútreiknanlegar kreppur

Mat á kreppu

Framkallandi atburðir/viðburðir- álag

Skynjun á atburði

Tilvist eða vöntun á stuðningi í atburði

Aðlögunarhæfi, sbr. Zurlinden

FJÖLSKYLDU-mat

Einkennandi þættir

Þroskastaða og saga og umhverfi

Fjölskyldumynstur (samskipti-völd-hlutverk-gildi)

Fjölskylduvirkni (atlot, samfélag, umhyggja og umönnun gagnvart heilsu)

Fjölskylduálag, bjargir og aðlögun

Mat á fjölskyldu barns á sjúkrahúsi

Fjölskylduhlutverk

Þekking einstaklinga innan fjölskyldu

Stuðningskerfi

Systkini

Þarfir foreldra

ÞARFAFLOKKAR	Mikilvægi 1985	Mikilvægi 1996	Fullmægt 1985	Fullmægt 1996
A. Geta treyst hjúkrunarfræðingum og læknum	99%	100%	76%	86%
B. Þjóf fyrir upplýsingar og þekkingu	86%	87%	54%	60%
C. Geta sinnt fjölskyldumeðlimum einkum velka barni	84%	80%	62%	50%
D. Að vera treyst til að annast barns sítt	78%	79%	71%	79%
E. Geta sinnt líkamlegum og mannlegum grunnsjórnum	67%	68%	50%	61%
F. Fá aðgang að félagslegum stuðningi og leiðsögn	65%	64%	38%	50%

MIKILVÆGI OG UPPFYLLING ÞARFA FORELDRA BARNNA Á SJÚKRAHÚSI

Fjölskyldumat

BJARGRÁÐ FJÖLSKYLDU

Fullnægjandi bjargráð (adaptive coping)

normalization

gefa veikindunum merkingu

réttlætning – rökleiðsla (rationalization)

nýta sér tilteknar bjargir

Ófullnægjandi bjargráð (maladaptive coping)

Ofverndun og afneitun

misræmi í bjargráðum milli fj. meðlima (discrepant coping)

VARNARHÆTTIR SJÁLFSINS Freud

Afturhvarf (regression) Returning to an earlier stage of psychological development.

Afneitun (denial) Refusing to accept reality or the truth of a situation.

Millifærsla (displacement) Redirecting emotions or impulses from the original target to a substitute target.

Bæling (repression) Unconscious exclusion of thoughts or memories from awareness.

Yfirfærsla (projection) Attributing one's own unacceptable thoughts or feelings to others.

Göfgun (sublimation)

Redirecting
socially
unaccept-
able
impulses
into
socially
acceptable
activities.

By **doramarin**
cheatography.com/doramarin/

Not published yet.
Last updated 12th November, 2023.
Page 3 of 5.

Sponsored by **Readable.com**
Measure your website readability!
<https://readable.com>

Fjölskyldumat (cont)

Samsömun (identifi- cation) Taking on the characteristics of someone else, often as a defense mechanism.

Viðbragða- mótun (reaction formation) Expressing the opposite of one's true feelings to conceal them.

Réttlætning – rökleiðsla (rational- ization) Providing logical-sounding reasons to justify actions or decisions, often to avoid the real reasons.

Rökþóf (intellec- tualization) Dealing with emotional conflicts by focusing on abstract intellectual aspects, detaching from emotional content.

"SJÚKLEGIR" TJÁSKIPTAHÆTTIR

tvöfeldni í skilaboðum (double bind message) Communication that presents conflicting information, making it impossible to respond in a way that is perceived as correct. This often creates a sense of confusion and frustration.

Fjölskyldumat (cont)

dulin merking (mystific- ation) The use of obscure or veiled language to convey a message that requires interpretation or decoding. It involves concealing the true meaning behind a superfi- cial or symbolic expression.

SJÚKLEGIR* SAMSKIPTAHÆTTIR

Fusion – of mikil tengsl – aðskilja sig ekki hvert frá öðru

Enmeslment hlutverkaruglingur – óskýr mörk milli einstaklinga þó án innlegra tengsla

Diseng- agement – einangra sig frá hvert öðru – afskiptaleysi – vanræksla – höfnun

Scapeg- oating – sökudólgur- blóraböggull

Triangles – veikindin verða hluti af stoðum fjölskyldunnar

ÞROSKAVERKEFNI

Fjölskyldan þarf að takast á við þroska- verkefni barnsins

Ungbarnaskeiði, smábarnaskeiði, forskó- laskeiði, skólaaldri, unglingsaldri

Fjölskyldumat (cont)

Stuðni ngur: virkja þarf bjargráð sem eiga við á hverju aldurskeiði og færslu á milli þeirra.

DÆMI UM HJÚKR. AÐGERÐIR SEM HVETJA AÐLÖGUN

Þróa rauhæf markmið

Hjá barnu

Gagnvart barninu

Gagnvart veikindum

Gagnvart veikindum

Stuðla að því að meðlimir fái útrás/syrgi

deili tilfinningum hvort til annars takist á við tilvist og raunveruleika veikindanna ræði fortíð og framtíð

takist á við tilvist og raunveruleika veikin- danna

ræði fortíð og framtíð

Hvetja til aukinnar sjálfsvirðingar hjá barni

gegnum barn, gegnum kennslu, gegnum aðra

Þróa viðeigandi sjálfstæði og ósjálfstæði

Þroskabörður, viðeigandi upplýsingar, þekkinga, samskiptaaðgerðir, tjáskiptaáð- ferðir, rjúfa einangrun

Stuðla að gagvirkum tjáskiptum og trúnaði innan fjölskyldunnar og við fagfólk.

Virða skoðanir og reynslu, taka tillit til hlutverka, ólíkar tjáskiptaleiðir, aðstoða hvert annað

Hlutverkameðferðir

hlutverkafyrirmynd/mótun, hlutverkaupp- bætur, hlutverkastyrking